

влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, приватному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб» та 345 «Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу» КК України.

Вважаємо, що кримінально караним слід визнавати посягання на честь і гідність працівника правоохоронного органу у випадку поєднання цього діяння із вчиненням зазначених кримінальних правопорушень, тобто визнати таке посягання обтяжуючою ці правопорушення обставиною.

Також пропонуємо доповнити КК України статтею 342-1 «Неповага до працівника правоохоронного органу» наступного змісту:

1. Умисне публічне поширення відомостей, що ганьблять честь і гідність працівника правоохоронного органу, за відсутності у винного доказів їхньої правдивості, поєднане з обвинуваченням останнього у вчиненні кримінального правопорушення, оприлюдненням даних про його особисте і сімейне життя, аморальну поведінку, якщо таке діяння спричинило тяжкі наслідки для потерпілого, -

карається виправними роботами на строк до двох років або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на строк до трьох років.

2. Поширення завідомо неправдивих вигадок, що ганьблять працівника правоохоронного органу у зв'язку з виконанням ним службових обов'язків, поєднане з обвинуваченням цього працівника у вчиненні кримінального правопорушення, якщо таке діяння спричинило тяжкі наслідки для потерпілого, -

карається арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на строк до п'яти років.

Примітка. Тяжкими наслідками для потерпілого у цій статті вважаються звільнення із займаної посади або з правоохоронного органу, притягнення працівника правоохоронного органу до кримінальної відповідальності, самогубство тощо.

1. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05 квітня 2001 р. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.

2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 28 грудня 1960 р. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2002-05#Text>.

УДК 343.97+343.431

DOI: 10.31733/17-03-2023-336-337

Вікторія САВЕНКО

старший викладач кафедри
кримінального права та кримінології
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЗАПОБІГАННЯ ТОРГІВЛІ ДІТЬМИ В УМОВАХ ВІЙНИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИМИ ЗАСОБАМИ

Майбутнє кожної країни залежить від максимально можливого соціального, економічного, правового та всебічного забезпечення розвитку дітей через вразливість до будь-яких загроз, що можуть виникати у процесі їх становлення самостійними членами суспільства. Особливо це питання загострилося в Україні на фоні рашистського вторгнення 24 лютого 2022 року, коли мільйони жінок та дітей стали вимушеними внутрішніми переселенцями та біженцями. «Війна в Україні спричиняє масові переміщення населення та потоки біженців – умови, які можуть призвести до значного сплеску торгівлі людьми, – зазначила Афшан Хан, Регіональна директорка ЮНІСЕФ у країнах Європи та Центральної Азії. – Діти, які змушені були залишити свої домівки, особливо беззахисні через розділення родин перед небезпекою торгівлі людьми та експлуатації. Необхідно, щоб уряди країн регіону зробили крок вперед та вжили заходів щодо забезпечення їхньої безпеки. Понад 500 дітей без супроводу виявлено під час перетину кордону з України до Румунії з 24 лютого по

17 березня. Справжня кількість дітей, які покинули Україну без супроводу чи окремо від своїх опікунів, ймовірно, набагато вища. Діти без опікунів – це особливо вразлива група для трафікінгу та експлуатації» [1].

Звичайно, у розпорядженні правоохоронних органів України є ст. 149 Кримінального кодексу (далі – КК) України, яка у ч.ч. 2 та 3 серед всього іншого передбачає відповідальність за торгівлю людиною, а так само вербування, переміщення, переховування, передача або одержання людини, вчинені з метою експлуатації, з використанням примусу, викрадення, обману, шантажу, матеріальної чи іншої залежності потерпілого, його уразливого стану або підкупу третьої особи, яка контролює потерпілого, для отримання згоди на його експлуатацію, вчиненні щодо неповнолітньої чи малолітньої особи [2].

Наприклад, 28 грудня 2022 року Київський районний суд м. Одеса затвердив угоду про визнання винуватості за ч. 1 ст. 149 КК України за таких обставин. ОСОБА_4, маючи умисел на вербування особи, з метою її подальшого переміщення до Королівства Швеції з подальшою метою сексуальної експлуатації (особа мала прямувати разом із малолітньою донькою), 02.09.2022 року перебуваючи за адресою: АДРЕСА_4, зустрілася із потерпілою ОСОБА_6, ІНФОРМАЦІЯ_2, яка перебувала в уразливому стані у зв'язку із збігом тяжких сімейних та особистих обставин та не могла повною мірою усвідомлювати свої дії та приймати за своєю волею самостійні рішення. В подальшому, ОСОБА_4 в ході бесіди із потерпілою, стало відомо про тяжкі особисті обставини останньої, які виразилися в тому, що вона перебуває у скрутному матеріальному становищі, є сиротою, тобто перебуває в уразливому стані та потребує грошових коштів запропонувала ОСОБА_6 вирушити до Королівства Швеції, для зайняття проституцією, вказавши на вигідні умови пропозиції, зокрема пообіцявши високий заробіток за надання послуг сексуального характеру особам чоловічої статі, впевнивши при цьому потерпілу в законності вказаної діяльності на території Королівства Швеція, при цьому демонструвавши потерпілій записи, в яких вказаний високий добовий заробіток інших осіб жіночої статі, які на даний час перебувають в Королівстві Швеція та надають послуги сексуального характеру [3].

З наведеного випливає декілька висновків як практичного, так й теоретичного значення.

По-перше, варто підтримати тих вчених, які пропонують у ст. 67 КК України як окрему обов'язкову ознаку, що обтяжує покарання, передбачити – вчинення кримінального правопорушення в умовах воєнного стану з тим, щоби особи, які використовуючи людське горе, викликане війною, не могли уникати відповідальності шляхом призначення так званого «умовного позбавлення волі».

По-друге, спеціалізовані підрозділи правоохоронних органів України мають особливу увагу приділяти тим сім'ям, члени яких разом із дітьми були змушені виїхати за кордон. Шляхом міжнародного співробітництва слід постійно контролювати питання забезпеченості дітей усім необхідним.

По-третє, тих дітей, які окупанти викрали з тимчасово окупованих територій України та примусово тримають та території так званої росії, потрібно встановлювати їх анкетні дані та місця перебування. Можливо, такі дії кваліфікувати як порушення законів або звичаїв війни, або можливо розпочати дискусії про передбачення в КК України окремої статті про незаконне переміщення дітей з території України.

1. Діти, які тікають від війни в Україні, наражаються на підвищений ризик торгівлі людьми та експлуатації – ЮНІСЕФ. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/press-releases/children-fleeing-war-ukraine-heightened-risk-trafficking-and-exploitation> (дата звернення: 05.03.2023 р.).

2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05 квітня 2001 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#top> (дата звернення: 05.03.2023 р.).

3. Матеріали Єдиного державного реєстру судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108160612> (дата звернення: 05.03.2023 р.).